«Ἐγώ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή» (Ἰωάν. ιδ' 6).

ΖΩΗ

«Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ ὑμῖν πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστι» (Ἰωάν. ς' 63).

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ

Ἔτος ΚΔ'. | Ἐν Ἀθήναις τῇ 8 Ἀπριλίου 1934 | Ἀριθ. 1133

Μεγάλη Παρασκευή

"Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΙΟΥΔΑΙΩΝ,,

(Ἰωάν. ιθ' 19).

Ἡ σταυρικὴ ἐκτέλεσις ἐπερατώθη ἤδη. Εἶνε λοιπὸν καιρὸς ὁ σταυρὸς νὰ σηκωθῇ ἀπὸ τὸ ἔδαφος καὶ νὰ στηθῇ ὄρθιος, στερεούμενος ἐπὶ τῆς ὀπῆς, ἡ ὁποία ἐπὶ τούτῳ εἶχεν ἀνοιχθῆ. Ἀλλὰ πρὸ τούτου θὰ ἔπρεπεν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐσταυρωμένου νὰ ἀναρτηθῇ καὶ ἡ ἐπιγραφή, ἡ μαρτυροῦσα τὴν κατηγορίαν καὶ αἰτίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ἐκρίθη ἄξιος τῆς ἐσχάτης ποινῆς.

Καθὼς φαίνεται, αὐτὸς ὁ Πιλᾶτος μὲ τὰς ἰδίας του χεῖρας, ἢ τοὐλάχιστον ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν καὶ ὁδηγίαν αὐτοῦ, ἡτοίμασε τὴν ἐπιγραφὴν ἐκείνην, ἡ ὁποία, ἐὰν δὲν ἐκφράζῃ τὴν συμπάθειαν καὶ ἐκτίμησίν του πρὸς τὸ ἀδίκως θανατούμενον θῦμα, πάντως ἐκδηλοῖ τὴν σφοδρὰν αὐτοῦ ἀγανάκτησιν καὶ ἀπαρέσκειαν κατὰ τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι διὰ τῶν φωνῶν των καὶ τῆς ἐξεγέρσεώς των τὸν εἶχον ἐξαναγκάσει νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν ἄδικον ἐκείνην ἐκτέλεσιν. «*Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων*». Ἰδοὺ τί περιεῖχεν ἡ ἐπιγραφή.

Ἤθελεν ἄρά γε νὰ ἐκφράσῃ δι' αὐτῆς ὁ Πιλᾶτος, ὅτι ὁ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ θανατούμενος Ἰησοῦς ἦτο ὁ συμπαθέστερος μεταξὺ τῶν Ἰουδαίων ἀξίζων νὰ ἀποκληθῇ βασιλεύς των; Ἢ ἤθελε νὰ καταφέρῃ ταπεινωτικὸν πλῆγμα κατὰ τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας τοῦ ἀτιθάσου ἐκείνου λαοῦ, διακηρύττων μετ' εἰρωνείας καὶ πικροῦ σκώμματος, ὅτι αὐτός, ὁ μετὰ λῃστῶν ὡς κακοποιὸς συσταυρούμενος, εἶνε ὁ βασιλεύς των καὶ ὅτι τόσον σκληρὰ καὶ ἀδυσώπητος ἀναμένει τιμωρία καὶ οἱονδήποτε ἄλλον ἐκ τοῦ ἔθνους των, ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ διεκδικήσῃ δικαιώματα βασιλικά; Ὁτιδήποτε καὶ ἂν εἶνε, μόνον βέβαιον παραμένει, ὅτι οἱ ἀρχιερεῖς τῶν Ἰουδαίων ἐξέλαβον τὴν διατύπωσιν ταύτην τοῦ τίτλου ὡς ὑβριστικὴν δι' αὐτοὺς καὶ διὰ τὸ ἔθνος αὐτῶν. Ἀκριβῶς δὲ δι' αὐτὸ ἀποπειρῶνται τὴν τελευταίαν στιγμὴν νὰ ἐπιτύχωσι τὴν ἀπαραίτητον κατ' αὐτοὺς διόρθωσιν. «*Μὴ γράφε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἀλλ' ὅτι ἐκεῖνος εἶπε· βασιλεύς εἰμι τῶν Ἰουδαίων*» (Ἰωάν. ιθ' 21), εἶπον οἱ ἀρχιερεῖς. Ἀλλ' ὁ Πιλᾶτος ἀρνεῖται ἤδη ἀποφασιστικῶς. «*Ὅ γέγραφα, γέγραφα*», ἀπαντᾷ πρὸς αὐτούς. Καὶ ἡ ἐπιγραφὴ μένει ἀμετάβλητος.

Ὁ Ἰωάννης, εἰς τὸν ὁποῖον ὀφείλομεν τὴν διάσωσιν τῆς λεπτομερείας αὐτῆς, τονίζει ἰδιαιτέρως καὶ τὸ γεγονός, ὅτι ὁ τίτλος ἦτο γεγραμμένος εἰς τρεῖς γλώσσας, ἑβραϊστί, ἑλληνιστί, ρωμαϊστὶ καὶ ὅτι ἐπὶ πλέον «τὸν τίτλον τοῦτον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων», διότι ὁ τόπος τῆς σταυρώσεως, μολονότι ἔξω τῆς πόλεως τῶν τειχῶν τῆς Ἱερουσαλήμ, ἦτο ὅμως πολὺ πλησίον αὐτῆς.

Ἀναμφιβόλως ὁ Ἰωάννης διαβλέπει καὶ ἐνταῦθα τὸν δάκτυλον τῆς θείας Προνοίας. Καὶ ὅπως προτήτερα διαγινώσκει, ὅτι θεία ἔμπνευσις ἐνέβαλεν εἰς τὰ χείλη τοῦ ἀρχιερέως Καϊάφα τὴν προφητικὴν ῥῆσιν «*ὅτι συμφέρει, ἵνα εἷς ἄνθρωπος ἀποθάνῃ ὑπὲρ τοῦ λαοῦ*», οὕτω καὶ τώρα εἰς ἀνωτέραν τινὰ διευθέτησιν ἀποδίδει τὸ ἀξιοθαύμαστον δι' αὐτὸν γεγονὸς τοῦ νὰ ἀναρτηθῇ ἐπὶ τοῦ σταυροῦ τοιαύτη τις ἐπιγραφή, μετὰ τοιούτου περιεχομένου καὶ εἰς τὰς τρεῖς δὲ γλώσσας διατετυπωμένου. Ὡρισμένως, ἐὰν ὁ Πιλᾶτος δὲν ἦτο εἰδωλολάτρης καὶ δὲν ἐξεπροσώπει τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸ κράτος τῆς κτηνώδους βίας καὶ τῶν αἱματηρῶν κατακτήσεων, ὁ Ἰωάννης θὰ ὡμίλει ἤδη καὶ δι' αὐτόν, ὅπως ὡμίλησε πρότερον καὶ περὶ τοῦ Καϊάφα.

Καὶ πῶς ὄχι; Ἡ ἐπιγραφὴ ἐκείνη ἐμαρτύρει, κατὰ τρόπον ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀναγνωσθῇ ἡ μαρτυρία της ἀπὸ ὅσον τὸ δυνατὸν περισσοτέρους, τὰς ἀξιώσεις τοῦ θανατουμένου ἀδίκως θύματος, αἱ ὁποῖαι διὰ τὸν Ἰωάννην, ὅστις ἐξεπροσώπει τοὺς κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην κρυπτομένους ὀπαδοὺς τοῦ Ἰησοῦ, εἶχον ἤδη ἀποδειχθῆ νόμιμοι καὶ δίκαιαι καὶ ἀληθεῖς· ἀπέμενε δὲ εἰς τὸ ἐπερχόμενον μέλλον νὰ ἐπιβεβαιώσῃ καὶ ἐπικυρώσῃ αὐτὰς κατὰ τρόπον ἀδιαφιλονείκητον, ἐπίσημον καὶ ἐπιβλητικόν. Ὡρισμένως ὁ Ἰωάννης, ὅταν ἀνέγνωσε τὴν ἐπιγραφὴν ἐκείνην, ἔμεινεν ἔκθαμβος. «Ναί, θὰ εἶπεν. Εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Οὐδὲν τούτου ἀληθέστερον. Εἶνε ὁ βασιλεύς, τοῦ ὁποίου ἡ ἀπόρριψις ἀπὸ τὸν λαόν Του, εἶνε προφητευμένη. Εἶνε ὁ βασιλεὺς ὁ περιφρονηθεὶς καὶ θανατωθεὶς ἀπὸ τοὺς ὁμοεθνεῖς του, ὅπως τὸ προεκήρυξαν οἱ προφῆται πρὸ πολλοῦ. Εἶνε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, ἐκείνων τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι θὰ μείνουν πιστοὶ εἰς τὸν Θεόν, ὅπως ὁ πιστὸς Ἀβραὰμ καὶ οἱ λοιποὶ πατριάρχαι. Ἴδετε, σεῖς οἱ ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἐλθόντες Ἰουδαῖοι τῆς διασπορᾶς καὶ πλημμυροῦντες τὴν Ἱερουσαλήμ. Ἀναγνώσατε τὴν μαρτυρίαν τοῦ τίτλου, ὁ ὁποῖος δὲν ἐγράφη οὔτε ἀπὸ τὸν πάσχον-

τα οὔτε ἀπὸ φίλον τού τινα. Ἔχει γραφῆ ἀπὸ τὸν ἐπίσημον τῆς κραταιᾶς Ρώμης ἀντιπρόσωπον. Ἀναγνώσατέ τον. Ἔχει γραφῆ ἑβραϊστὶ καὶ ἑλληνιστὶ καὶ ρωμαϊστί, ὥστε εἰς ὅλους, καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς Ἑβραίους τῆς διασπορᾶς, οἵτινες ἀπέμαθον τὴν μητρικήν των γλῶσσαν, νὰ εἶνε καταληπτή....».

Τοιαῦτά τινα συναισθήματα κατεπλημμύρησαν τὴν καρδίαν τοῦ Ἰωάνου, ὅταν ἀνέγνωσε τὴν ἐπιγραφήν, καθὼς δύναταί τις νὰ συναγάγῃ ἀπὸ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὁποῖον ὁμιλεῖ διὰ τὸ γεγονός, οὐχὶ ὡς ἁπλῆν τινα ἱστορικὴν λεπτομέρειαν ἀναφέρων τοῦτο, ἀλλ' ἰδιαιτέραν σημασίαν ἀποδίδων εἰς αὐτό. Ἰδοὺ αὐτοὶ οἱ λόγοι τοῦ Ἰωάννου: ***«Ἔγραψε δὲ καὶ τίτλον ὁ Πιλᾶτος καὶ ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ σταυροῦ. Ἦν δὲ γεγραμμένον: Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Τοῦτον οὖν τὸν τίτλον πολλοὶ ἀνέγνωσαν τῶν Ἰουδαίων, ὅτι ἐγγὺς ἦν ὁ τόπος τῆς πόλεως ὅπου ἐσταυρώθη ὁ Ἰησοῦς. Καὶ ἦν γεγραμμένος ἑβραϊστί, ἑλληνιστί, ρωμαϊστί»*** (ιθ' 19—20).

***

Καὶ πῶς ὄχι; Ὅταν μετ' ὀλίγον οἱ ἀπόστολοι θὰ διεσκορπίζοντο ἀνὰ τὸν κόσμον, διὰ νὰ εὐαγγελισθῶσιν εἰς αὐτὸν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς σωτηρίας, εἰς τί θὰ ἐκάλουν τοὺς πιστούς; Θὰ τοὺς ἐκάλουν νὰ ἀναγνωρίσωσιν ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἀδίκως σφαγιαζομένου θύματος ***τὸν βασιλέα τοῦ Ἰσραήλ.*** Νὰ ἴδωσιν ἐν τῷ προσώπῳ Του Ἐκεῖνον, ὁ Ὁποῖος ἐστάλη ἀπὸ τὸν ἐν οὐρανοῖς Πατέρα Του διὰ νὰ ἐγκαθιδρύσῃ ἐπὶ τῆς γῆς τὴν ἐν οὐρανοῖς βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, στήνων εἰς τὸ διηνεκὲς τῆς πνευματικῆς Αὐτοῦ ἐξουσίας τὸν ἀκατάλυτον καὶ ἀδιάσειστον θρόνον. Δὲν εἶνε ἁπλῶς βασιλεύς, ὅλλ' ***ὁ βασιλεύς.*** Ὁ μοναδικός, ὁ προφητευμένος, ὁ ἀναμενόμενος βασιλεύς. Ὁ βασιλεύς, ***«τῆς βασιλείας τοῦ Ὁποίου οὐκ ἔσται τέλος»*** (Λουκᾶ α' 33), καθὼς ὁ ἄγγελος εὐηγγελίσθη εἰς τὴν μητέρα Του. Ὁ βασιλεὺς ὁ γεννηθεὶς καὶ ἀνατραφεὶς εἰς τὴν Ἰουδαίαν, ὁ ζήσας ἐπὶ μακρὸν εἰς τὴν ἀφανῆ πολίχνην τῆς Ναζαρὲτ καὶ ὁ Ὁποῖος, ὡς ὁ ἔνδοξος ἀπόγονος τοῦ Δαβὶδ καὶ τὸ ηὐλογημένον σπέρμα τοῦ Ἀβραάμ, προσεκάλεσε τὸ ἔθνος τῶν Ἰουδαίων, τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ λαόν, νὰ προσχωρήσῃ πρῶτος εἰς τὸ πνευματικὸν κράτος Του.

Τί, ἐὰν τὰ πλήθη τῶν συμπολιτῶν Του Τὸν παρεγνώρισαν, Τὸν κατεπρόδωκαν, καὶ ὄχι ἁπλῶς Τὸν ἐγκατέλιπαν, ἀλλὰ καὶ Τὸν ἀπεκήρυξαν, ἀκόμη δὲ καὶ Τὸν κατεδίκασαν ζητήσαντες νὰ ἐξαλείψωσιν Αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς ὡς ὄνειδος ἀνθρώπων καὶ ἐξουδένωμα λαοῦ; ***Αὐτὸς ἦτο, εἶνε καὶ θὰ μείνῃ βασιλεύς.*** Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, τῶν ἀληθινῶν ἀπογόνων τῶν πατριαρχῶν. Τῶν μὴ ὀνόματι μόνον ἀλλὰ καὶ πράγματι υἱῶν τοῦ Ἀβραὰμ καὶ τοῦ Ἰσραήλ. Τῶν εὐγενῶν ἐκείνων τῆς ἀνθρωπότητος τέκνων, ἅτινα οὐχὶ διὰ δεσμῶν ἁπλῆς σαρκικῆς συγγενείας θὰ συνεδέοντο πρὸς τοὺς ἐνδόξους πατριάρχας, ἀλλὰ δι' ὁμοιότητος πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς θὰ ἐσχετίζοντο καὶ θὰ ἐπλησίαζον πρὸς αὐτούς.

Ὅ,τι ἐκλεκτὸν εἶχε τότε ὁ κόσμος, ὅ,τι εὐγενὲς καὶ ὡραῖον, θὰ διεκρίνετο μετέπειτα εἰς τὰς γενεὰς τῶν ἀνθρώπων, θὰ προσεχώρει ἐνθουσιωδῶς εἰς τὴν σημαίαν Του καὶ θὰ προσετίθετο εἰς τὸν λαόν Του, τὸν ὀληθινὸν Ἰσραὴλ τῆς χάριτος, τοὺς εὐλογημένους ἀπογόνους τοῦ Ἀβραάμ.

Ὦ! ναί. Αὐτοὶ δὲν θὰ προήρχοντο ἐξ ὡρισμένης τινὸς πατρίδος. Οὔτε θὰ ἀνῆκον εἰς ὡρισμένην φυλὴν ἢ ἔθνος. Θὰ εὑρίσκοντο διεσκορπισμένοι ἀνὰ τὸν κόσμον σύμπαντα καὶ θὰ ἀπετέλουν τὸν ηὐλογημένον λαὸν τοῦ Κυρίου ἀνεξαρτήτως τῆς γλώσσης τὴν ὁποίαν θὰ ἐλάλουν, τοῦ φύλου εἰς τὸ ὁποῖον θὰ ἀνῆκον, τῆς φυλῆς εἰς τὴν ὁποίαν θὰ κατελέγοντο. Δὲν βλέπετε; Αὐτὴ ἡ πρώτη περὶ τοῦ Ἐσταυρωμένου μαρτυρία εἰς πόσας γλώσσας ἔχει γραφῆ; ***Ἑβραϊστί, Ἑλληνιστί, Ρωμαϊστί.*** Ὄχι μόνον εἰς τὴν ἐντόπιον γλῶσσαν, τὴν λαλουμένην ἀπὸ τοὺς κατὰ σάρκα ἀπογόνους τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τοῦ Ἰούδα. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν διεθνῆ γλῶσσαν, τὴν ἑλληνικήν, τὴν λαλουμένην καὶ ἐν αὐτῷ τῷ κέντρῳ τοῦ Ἰσραήλ, καὶ ἐν αὐτῇ τῇ πρωτευούσῃ τῆς κοσμοκρατείρας Ρώμης. Ἀκόμη καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν τὴν ρωμαϊκὴν ἢ λατινικήν, τὴν γλῶσσαν δηλαδὴ τὴν ἐπίσημον τῆς πανισχύρου αὐτοκρατορίας, ἥτις εἶχεν ἐπιβάλει τὸν κατακτητικὸν πόδα της καθ' ἅπαντα τὸν κόσμον.

Εἶνε γεγραμμένη ἑβραϊστί, οἱονεὶ ἀναγγέλλουσα εἰς τοὺς κατόχους τοῦ νόμου καὶ τῶν προφητικῶν προρρήσεων: ἴδετε τὸν Βασιλέα σας, τὴν προσδοκίαν τῶν προφητῶν καὶ πατριαρχῶν, τὴν εὐλογίαν τοῦ Ἰσραήλ. Ὅσοι εὐσεβεῖς καὶ εὐλαβεῖς ἐκείνων ἀπόγονοι προσέλθετε. Ἐν αὐτῷ θὰ εὕρετε τὴν πλήρωσιν πάσης ἐπαγγελίας. Εἶνε γεγραμμένη ἑλληνιστί, οἱονεὶ πληροφοροῦσα τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ζητοῦντας τὴν σοφίαν, ὅτι Αὐτὸς εἶνε ἡ ἀληθινὴ Σοφία, πλησίον τῆς ὁποίας τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα καταπεπονημένον ἀπὸ τὰς ματαίας ἐκζητήσεις του εὑρίσκει πλήρη ἱκανοποίησιν τῶν εὐγενῶν του ἐφέσεων. Ὅσοι εὐγενεῖς τῆς ἀληθείας ἐρασταὶ προσέλθετε. Ἐν Αὐτῷ θὰ εὕρετε τὸν ἀπλανῆ καὶ ἀλάθητον Διδάσκαλον, τῆς ἐνσαρκωθείσης Ἀληθείας τὸ στόμα. Εἶνε γεγραμμένη καὶ ρωμαϊστί, οἱονεὶ βεβαιοῦσα τοὺς ἐκθαμβουμένους πρὸ τῆς ἀκαταβλήτου δυνάμεως, τὴν ὁποίαν τότε ἐξεπροσώπει τὸ ἀήττητον κράτος τῆς Ρώμης, ὅτι Αὐτὸς εἶνε ἡ ἀληθινὴ τοῦ Θεοῦ δύναμις, ἡ καὶ ἐκ τῶν ἐρειπίων τῆς καταστροφῆς δυναμένη νὰ ἀνοικοδομῇ καὶ ἀναδημιουργῇ, ἡ παρουσιαζομένη μὲν συχνάκις ὡς ἡττωμένη, ἀλλ' ὑπὸ τὴν φαινομενικὴν ἧττάν της κρύπτουσα αἰωνίως ἀκατάλυτα τρόπαια.- Ὅσοι ἀσθενεῖς καὶ ἀδύνατοι, ὅσοι δοῦλοι καὶ αἰχμάλωτοι προσέλθετε. Θὰ εὕρετε ἐδῶ τὸν ἀληθινὸν Λυτρωτήν σας.....

***

«Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων». Εἶνε τώρα μόνος. Οἱ εὐεργετηθέντες ὑπ' Αὐτοῦ ὄχι ἁπλῶς Τὸν ἐξέχασαν, ἀλλὰ Τὸν ἠρνήθησαν, ἴσως πολλοὶ καὶ κατεκραύγασαν εἰς βάρος

Του. Οἱ ὀλίγοι μαθηταί Του διεσκορπίσθησαν καὶ Τὸν ἐγκατέλιπον οὐ μόνον ἄνευ βοηθείας τινός, ἀλλὰ καὶ ἄνευ παρηγορίας καὶ ἐνθαρρύνσεως. Εἶνε μόνος. Μονώτατος. Ἐγκαταλελειμμένος. Περιφρονημένος. Ἐξηυτελισμένος.....

Ἀναμείνατε ὀλίγον καὶ θὰ ἴδετε. Ποῖος ἄλλος βασιλεὺς ἀνεδείχθη ἐνδοξότερος ἀπὸ Ἐκεῖνον; Σιγὰ σιγὰ τριγύρω ἀπὸ τὸν Σταυρόν Του θὰ συναθροισθῶσι πολλοί, ἀναρίθμητοι.....Ποῖος θὰ ἠδύνατο νὰ τοὺς μετρήσῃ; Πλησιάζουν ὅλοι εὐλαβῶς, ἀπὸ ὅλας τὰς τάξεις, ἀπὸ ὅλα τὰ ἔθνη, ἀπὸ ἀμφότερα τὰ φῦλα..... Ἴδετέ τους μὲ πόσην εὐλάβειαν ἀσπάζονται τὰς πληγάς Του· μὲ πόσην ἀφοσίωσιν καὶ ἀγάπην προσκολλῶνται εἰς τὸν Σταυρόν Του· πόσας θυσίας εἶνε ἕτοιμοι νὰ ὑπομείνουν διὰ τὸ Ὄνομά Του! Ἦτο μόνος. Τώρα ὅμως Τὸν περιστοιχίζουν πολλοί. Εἶνε πολλοί, εἶνε ἀναρίθμητοι οἱ σταυροί, ποὺ ἔχουν στηθῆ πλησίον Του, σταυροὶ ὄχι ληστῶν καὶ κακοποιῶν, ἀλλ' εὐγενῶν θυμάτων, τὰ ὁποῖα ἐθυσιάσθησαν διὰ τὴν ἀγάπην Του. Εἶνε πολλά, εἶνε ἀναρίθμητα τὰ στόματα, τὰ ὁποῖα εὐλαβῶς τώρα ἀνοίγονται παρὰ τὸν Σταυρόν Του ὄχι διὰ νὰ κρουγάσουν καὶ βλασφημήσουν εἰς βάρος Του, ἀλλὰ διὰ νὰ τονίσουν λατρευτικῶς καὶ ἐνθουσιωδῶς τὸν αἰώνιον ὕμνον Του. Συναγωγὴ λαῶν πολλῶν! Φωνὴ ὡς βοὴ ὑδάτων καὶ καταρρακτῶν, ὡς βροντὴ ἀντηχοῦσα ἀνὰ τὴν οἰκουμένην, ἆσμα ἐπίγειον ἀναβαῖνον εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἀναμιγνυόμενον πρὸς τοὺς ὕμνους τῶν ἀγγέλων! Εἶνε ἡ πληθὺς καὶ ἡ φωνὴ τῶν διαρκῶς πληθυνομένων ὀπαδῶν τοῦ Ἐσταυρωμένου, οἱ ὁποῖοι προχωροῦντες εὐλαβῶς καὶ κύπτοντες ἐδαφιαίως κατασπάζονται ὡς ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν ἔκτοτε γενεῶν τὰς πληγὰς Αὐτοῦ ἀναφωνοῦντες θριαμβευτικῶς· «Χαῖρε ὁ βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων. Χαῖρε ὁ Βασιλεὺς ἡμῶν».

Λαϊκὸν κήρυγμα ἀπὸ τὴν ἁγίαν Γραφὴν

Η ΕΚΤΗ ΕΝΤΟΛΗ

Ὁ πεῖρὸ στενὸς πλησίον διὰ τὸν καθένα μας εἶνε ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα του. Κοντὰ ὅμως ἀπὸ αὐτοὺς ἔρχονται ἀμέσως καὶ οἱ ἄλλοι συγγενεῖς μας, καθὼς καὶ ὅλοι οἱ ὅμοιοί μας. Γι' αὐτό, ἀφοῦ καθώρισεν ὁ Θεὸς μὲ τὴν πέμπτην ἐντολὴν τὰ καθήκοντα πρὸς τοὺς γονεῖς μας, ἔρχεται ἀμέσως μὲ τῆς ἄλλαις ἐντολαῖς νὰ νομοθετήσῃ καὶ τὰ καθήκοντα, ποὺ ἔχομεν εἰς κάθε ἄνθρωπον, θέτοντας εἰς τὴν σειρὰν τὸ ἕνα κατόπιν τοῦ ἄλλου τὰ ἀδικήματα κατὰ τοῦ πλησίον, ποὺ πρέπει νὰ ἀποφεύγωμεν καὶ ἀρχίζοντας ἀπὸ τὰ σοβαρώτερα καὶ βαρύτερα. Καὶ ἐπειδὴ βαρύτερα ἀπὸ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀδικήματα εἶνε ἐκεῖνα, ποὺ διευθύνονται κατὰ τῆς ζωῆς τοῦ πλησίον, γι' αὐτὸ καὶ ἡ ἕκτη ἐντολὴ τὰ ἀδικήματα αὐτὰ στιγματίζει καὶ ἀπὸ αὐτὰ ζητεῖ νὰ μᾶς προφυλάξῃ.

«Οὐ φονεύσεις». Ἰδοὺ ἡ ἕκτη ἐντολή. Δὲν θὰ φονεύσῃς. Δηλαδὴ δὲν θὰ ἀφαιρέσῃς τὴν ζωὴν κανενός, ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν εἶνε. Ὄχι μόνον ἂν εἶνε ἰδικός σου ἄνθρωπος καὶ πρόσωπον φιλικὸν καὶ γνωστόν σου. Ὄχι μόνον ἂν εἶνε συγχωριανὸς καὶ συμπολίτης σου. Ἀλλὰ καὶ ξένος ἂν εἶνε καὶ ἀλλόγλωσσος· καὶ ἀλλόθρησκος ἂν εἶνε· ἀκόμη καὶ βάρβαρος καὶ ἀπολίτιστος, δὲν ἔχεις κανένα δικαίωμα ἐπὶ τῆς ζωῆς του. Καὶ ὅπως δὲν τοῦ ἔδωκες σὺ τὴν ζωήν, οὔτε μπορεῖς χωρὶς τὴν συνδρομὴν τῶν φυσικῶν νόμων, ποὺ ἐκφράζουν τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, νὰ δημιουργήσῃς καὶ νὰ μεταδώσῃς ζωήν, ἔτσι δὲν ἔχεις τὸ δικαίωμα καὶ νὰ τοῦ τὴν ἀφαιρέσῃς.

«Οὐ φονεύσεις». Δὲν λέγει, βλέπεις, δὲν θὰ φονεύσῃς τοῦτον ἢ ἐκεῖνον, ἀλλὰ γενικῶς δὲν θὰ φονεύσῃς. Καὶ ἡ γενικότης αὐτὴ ἔχει τὴν ἔννοιαν, ὅτι τοῦ καθενὸς ἀνθρώπου ἡ ζωὴ πρέπει νὰ μᾶς εἶνε σεβαστὴ καὶ δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται κατ' οὐδένα λόγον νὰ τὴν ἐπιβουλευθῶμεν. Ἀκόμη ὁ καθένας μας δὲν ὁρίζει οὔτε τὴν ἰδικήν του ζωήν, καὶ συνεπῶς ὅποια καθήκοντα ἔχει γιὰ τὴν ζωὴν τῶν ἄλλων, τὰ ἴδια ἔχει καὶ γιὰ τὴν ἰδικήν του ζωή. Δὲν εἰμπορεῖ νὰ εἴπῃ: «Τὴν ζωήν μου μπορῶ νὰ τὴν διαθέσω, ὅπως θέλω. Τὴν ὁρίζω καὶ θὰ τὴν κάμω, ὅ,τι θέλω ἐγώ». Γιατὶ λέγεται μὲν ἡ ζωὴ τοῦ καθενὸς ἰδική του ζωή, δὲν πρέπει ὅμως νὰ ξεχάνωμεν, ὅτι δὲν τὴν ηὕραμεν μοναχοί μας, οὔτε τὴν ἐδημιουργήσαμεν ἀπὸ μόνοι μας τὴν ζωὴν αὐτήν, ὥστε νὰ εἴμεθα καὶ ἀποκλειστικοὶ κύριοί της. Μᾶς τὴν ἔδωκεν ὁ Θεὸς διὰ τῶν γονέων μας. Καὶ συνεπῶς τὰ πρῶτα καὶ μεγαλείτερα δικαιώματα ἐπὶ τῆς ζωῆς αὐτῆς τὰ ἔχει Ἐκεῖνος, ποὺ μᾶς τὴν ἔδωκεν. Εἶσαι λοιπὸν ὑποχρεωμένος, ἀδελφέ μου, ὅπως καὶ κάθε ἄλλο χάρισμα, ποὺ σοῦ ἔδωκεν ὁ Θεός, ἔτσι καὶ τὴν ζωήν σου νὰ τὴν χρησιμοποιήσῃς, ὅπως θέλει καὶ διατάσσει Ἐκεῖνος, καὶ νὰ τὴν διατηρήσῃς ὅσον καιρὸν θέλει Ἐκεῖνος. Καὶ ἂν θέσῃς τέρμα εἰς αὐτὴν διὰ τῆς αὐτοκτονίας, εἶσαι ἔνοχος φόνου καὶ λογίζεσαι ὡς φονηᾶς, ὅπως περίπου καὶ ἐκεῖνος, ποὺ σκοτώνει τὸν ἀδελφόν του καὶ τὸν πλησίον του βυθίζοντας τὰ χέρια του εἰς τὸ αἷμα, καθὼς ἔκαμεν ἄλλοτε καὶ ὁ Κάϊν.

«Οὐ φονεύσεις». Καὶ ἡ ζωὴ ἑνὸς ραγιᾶ καὶ ἑνὸς μαύρου καὶ ἑνὸς οἱουδήποτε βαρβάρου εἶνε ζωὴ ἀνθρώπου, καὶ δὲν ἀξίζει ὀλιγώτερον ἀπὸ τὴν ζωὴν τοῦ ἐλευθέρου ἢ τοῦ εὐγενοῦς. Εἶνε ζωὴ τῆς εἰκόνος τοῦ Θεοῦ· ζωὴ ἑνὸς πλάσματος ποὺ ἔχει δικαίωμα καὶ προορισμὸν νὰ γίνῃ τέκνον τοῦ Θεοῦ. Φονηᾶς λοιπὸν ἦτο καὶ κάθε ἕνας ἀπὸ ἐκείνους, ποὺ στὴν ἀρχαιότητα ἐσκότωναν τοὺς δούλους των, νομίζοντες, ὅτι τοὺς ὥριζαν, ὅπως ὥριζαν καὶ τὰ κτήνη των καὶ τὰ ἄλογά των. Καὶ εἰμπορεῖ τότε ὁ νόμος ὁ ἀνθρώπινος νὰ μὴ τοὺς κατεδίωκε. Τοὺς κατέκρινεν ὅμως ὁ νόμος τοῦ Θεοῦ. Καὶ γι' αὐτὸ βλέπεις, ὅτι ἀφ' ὅτου σιγὰ σιγὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἐσκόρπισε τὸ οὐράνιον φῶς τῆς θείας του γνώσεως εἰς τὸν κόσμον, ἡ στραβὴ αὐτὴ ἀντίληψις ἔπεσε καὶ τιμωρεῖται ὡς φονηᾶς ὄχι μόνον ἐκεῖνος ποὺ σκοτώνει τὸν ἀφέντην καὶ τὸν ἐλεύθερον, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνος ποὺ ἀφαιρεῖ τὴν ζωὴν τοῦ δούλου.

Φονηᾶς ἀκόμη ἐκηρύχθη εἰς τοὺς νεωτέρους μας χρόνους καὶ καθένας ἀπὸ ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι στὴν Ἀμερικὴν ἐσκότωναν τοὺς μαύρους καὶ ἀπολιτίστους ποὺ ἀπετέλουν κίνδυνον γιὰ τὸν πολιτισμὸν τῶν Εὐρωπαίων. Στὴν ἀρχὴν ὁ νόμος ὁ πολιτικὸς δὲν κατεδίωκεν ἐκείνους, ποὺ ἐσκότωναν τοὺς μαύρους. Ἡ χριστιανικὴ ὅμως συνείδησις δὲν ἔπαυσε νὰ ἐξεγείρεται. Ἕως ὅτου εἰς τὸ τέλος ἐπεβλήθη καὶ ἐστιγμάτισεν ὡς ἀντιχριστιανικὴν ἀγριότητα τὸ σφάξιμον αὐτὸ τῶν ἀπολιτίστων καὶ τῶν καννιβάλων. Ἂν εἶσαι σὺ πολιτισμένος, δεῖξέ το μὲ τὰ φιλάνθρωπα αἰσθήματά σου, καὶ ἀπόδειξέ το ἐπάνω εἰς τὰ πράγματα φροντίζοντας νὰ ξεπαστρέψῃς τὴν βαρβαρότητα ὄχι μὲ τὸ φονικὸν ἐγχειρίδιον, ἀλλὰ μὲ τὴν ἀκατανίκητον δύναμιν τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης.

Ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ Πάθει.

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΔΕΙΠΝΟΣ

Γράφοντες εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον περὶ τοῦ δείπνου, τὸ ὁποῖον ἡ οἰκογένεια τῶν τριῶν ἐν Βηθανίᾳ ἀγαπητῶν εἰς τὸν Κύριον ἀδελφῶν παρέθεσεν εἰς Αὐτόν, ἐλέγομεν ὅτι εἶναι ἀσυγκρίτως καὶ ἀπείρως ἀνώτερον τὸ δεῖπνον, τὸ ὁποῖον ὁ Κύριος παραθέτει ἔκτοτε εἰς τοὺς ἀγαπητούς Του, τὸ δεῖπνον τῆς θείας Κοινωνίας.

Ἀλλ' ἡ προσεχὴς Πέμπτη εἶναι ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ θείου τούτου δείπνου, τοῦ περιφήμου Μυστικοῦ Δείπνου, τοῦ μυστηριώδους Δείπνου. Καὶ ἕνεκα τούτου εἶναι ὄντως Μεγάλη Πέμπτη. Καὶ ἕνεκα τούτου ἀπαιτεῖ πάλιν περὶ τοῦ πολυφιλήτου Μυστηρίου της νὰ ἀσχοληθοῦν ἡ παροῦσα στήλη καὶ οἱ ἀναγνῶσταί της. Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον καθόσον—ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος—εἶναι τόσος ὁ θαυμασμὸς καὶ ἡ ἔκπληξις τοῦ ἀληθινοῦ Χριστιανοῦ διὰ τὴν ἀνέκφραστον δωρεὰν τοῦ Δείπνου τούτου, ὥστε καὶ ἐὰν πάντοτε περὶ αὐτοῦ ὁμιλῇ, δὲν θὰ ἐξαντλήσῃ τὸν πλοῦτον τῶν νοημάτων του.

Εἰς τὸ παρὸν λοιπὸν φύλλον μίαν μόνον ἄποψιν θὰ θίξωμεν· ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὁ θεῖος ἀπόστολος ζωηρῶς τονίζει εἰς τὴν πρώτην πρὸς Κορινθίους ἐπιστολήν του περὶ τοῦ δείπνου τῆς θείας Κοινωνίας: Ὅτι δηλαδὴ ἡ συμμετοχή μας εἰς τοῦτο εἶναι ἀφ' ἑνὸς μὲν «κοινωνία τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ» καὶ «κοινωνία τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ»· ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ τοῦ Μυστηρίου τούτου «εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν (κεφ. 10, στίχ. 16 καὶ 17).

***

«Κοινωνία τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ», δηλαδὴ μυστηριώδης ἕνωσις μετὰ τοῦ Χριστοῦ, κατὰ πρῶτον λόγον. Διότι, ὅπως ὀρθότατα σημειώνει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, δὲν εἶπεν ὁ Παῦλος, ὅτι εἶναι ἁπλῆ συμμετοχή, ἀλλὰ πολὺ περισσότερον τούτου, «κοινωνία». «Οὐ γὰρ τῷ μετέχειν μόνον καὶ μεταλαμβάνειν, ἀλλὰ καὶ τῷ ἑνοῦσθαι κοινωνοῦμεν», λέγει. Καὶ προσθέτει σαφέστερον: Ὅπως τὸ σῶμα ἐκεῖνο τὸ ἀνθρώπινον ἡνώθη μὲ τὸν Χριστὸν τὸν Θεόν, οὕτω καὶ ἡμεῖς ἑνωνόμεθα μὲ Αὐτὸν διὰ τοῦ ἄρτου τούτου τῆς θείας Κοινωνίας. Ἄλλως τε περὶ τῆς ἑνώσεως ταύτης δὲν ἀφίνουν καμμίαν ἀμφιβολίαν οἱ λόγοι αὐτοῦ τοῦ Κυρίου: «ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἐν ἐμοὶ μένει, κἀγὼ ἐν αὐτῷ» (Ἰωάν. 6, 56). Ἑνώνεται ὁ Θεὸς ὁ ὕψιστος μὲ τὸν ταπεινὸν καὶ εὐτελῆ ἄνθρωπον! Τόση ἡ συγκατάβασις τοῦ Θεοῦ! Ἑνώνεται ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸν Θεόν! Τόση ἐξύψωσις τοῦ ἀνθρώπου! Τί ἄλλο θὰ ἐχρειάζετο νὰ ὀνομασθῇ ὄντως «Μυστικὸς Δεῖπνος» ἡ μυστηριώδης αὕτη κοινωνία;

Ἡ ἕνωσις δὲ αὕτη, ὡς ἕνωσις πραγματική, εἶναι καὶ ζωογόνος, εἶναι καρποφόρος, εἶναι ἀποτελεσματική. Τὸ οὐσιωδέστερον τῶν ἀποτελεσμάτων της εἶναι ἡ ἀναγέννησις τῆς ψυχῆς τοῦ Χριστιανοῦ, ἡ δημιουργία νέας ζωῆς διὰ τῆς μεταδόσεως τῶν ἀρετῶν καὶ τῶν χαρίτων ἐκείνων, ποὺ εἶχεν ἡ ψυχὴ τοῦ Χριστοῦ. Ἀφ' ἑνὸς μὲν μεταδίδει εἰς αὐτὴν τὴν δύναμιν, ὥστε νὰ πολεμῇ τὴν ἐπίδρασιν τῆς κακίας καὶ τῆς ἁμαρτίας· νὰ νεκρώνῃ τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον μὲ τὰ πάθη του καὶ τὰς ἐπιθυμίας του· νὰ ἀποφεύγῃ τὰ θανάσιμα ἁμαρτήματα—διότι ἡ θεία Κοινωνία, ὅπως λέγει ὁ ἱερὸς εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, ὡς «σπέρμα Θεοῦ ἐν αὐτῷ μένει καὶ οὐ δύναται ἁμαρτάνειν»—νὰ συντρίβῃ τοῦ Πονηροῦ τὰς παγίδας καὶ τὰ τεχνάσματα. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ἱκανώνει τὸν Χριστιανὸν νὰ προάγεται εἰς τὴν ἀρετήν, εἰς τὴν ἀγάπην, εἰς τὴν κατὰ Χριστὸν ζωήν· νὰ γίνεται πράγματι ζωντανὸς ναὸς τοῦ Θεοῦ, μέσα εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Θεὸς κατοικεῖ καὶ λατρεύεται.

Τὰ ἀποτελέσματα ταῦτα τῆς μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἑνώσεως τῶν πιστῶν διὰ τῆς θείας Κοινωνίας εἶναι πολλάκις τόσον καταφανῆ, ὥστε καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ πολέμιοι τῆς πίστεως νὰ ὁμολογοῦν ὅ,τι καὶ ἕνας τοιοῦτος πολέμιος, ὁ Βολταῖρος: «Ἰδοὺ ἄνθρωποι, ἔγραφεν ὁ Βολταῖρος, ποὺ κοινωνοῦν τὸν Θεόν των ἐν μέσῳ σεβασμίας τελετῆς, ὑπὸ τὴν λάμψιν λαμπάδων, κατόπιν μουσικῆς ποὺ γοητεύει τὰς αἰσθήσεις των, παρὰ τοὺς πόδας θυσιαστηρίου στίλβοντος ἐκ χρυσοῦ. Ἡ φαντασία των ἔχει αἰχμαλωτισθῇ, ἡ ψυχή των εὑρίσκεται εἰς συγκίνησιν καὶ κατάνυξιν. Μόλις καὶ μετὰ βίας ἀναπνέουν. Ἀπεσπασμένοι ἀπὸ τὰ γήϊνα, ἡνωμένοι μὲ τὸν Θεόν των, τὸν ὁποῖον φέρουν εἰς τὴν σάρκα καὶ τὸ αἷμά των. Ποῖος ἐξ αὐτῶν τώρα θὰ τολμήσῃ νὰ διαπράξῃ ἕνα ἁμάρτημα, ἢ νὰ τὸ συλλάβῃ κἂν κατὰ διάνοιαν; Ἀναμφιβόλως εἶναι ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ κανεὶς Μυστήριον, τὸ ὁποῖον συγκρατεῖ τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν ἀρετὴν τόσον ἰσχυρῶς, ὅσον τὸ Μυστήριον τοῦτο». Πραγματικῶς ἀνερμήνευτος Μυστικὸς Δεῖπνος!

***

«Ἓν σῶμα οἱ πολλοί», δηλαδὴ μυστηριώδης ἕνωσις τῶν κοινωνούντων πιστῶν πρὸς ἀλλήλους, κατὰ δεύτερον λόγον. Κοινωνία τῶν πιστῶν μετὰ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ κοινωνία τῶν πιστῶν μετ' ἀλλήλων. Διότι εἶναι βεβαίως συνδεδεμένοι οἱ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων ἀδελφοὶ μεταξύ των, ἐπειδὴ ἔχουν εἰς τὰς φλέβας των τὸ αὐτὸ αἷμα, τὸ αἷμα τῶν γονέων των· ἀλλὰ καὶ οἱ κοινωνοῦντες πιστοί, ἐπειδὴ μεταδίδεται εἰς αὐτοὺς τὸ αὐτὸ σῶμα καὶ τὸ αὐτὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ. Πολὺ περισσότερον αὐτοί. Ὅσον ἀνώτερος εἶναι ὁ Χριστὸς ἀπὸ τοὺς γονεῖς μας, τόσον ἀνώτερος ὁ σύνδεσμος οὗτος ἀπὸ τὸν σύνδεσμον τῶν κατὰ σάρκα ἀδελφῶν. Τοῦτο τονίζει ὁ θεῖος Παῦλος, ὅταν γράφῃ: «Εἷς ἄρτος, ἓν σῶμα οἱ πολλοί ἐσμεν· οἱ γὰρ πάντες ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄρτου μετέχομεν». Καὶ ἐπεξηγῶν ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος λέγει, ὅτι οἱ μεταλαμβάνοντες γίνονται σῶμα Χριστοῦ, οὐχὶ δὲ σώματα πολλὰ ἀλλὰ σῶμα ἕν. Καὶ προσθέτει: Ὅπως ὁ ἄρτος, καίτοι ἀποτελεῖται ἀπὸ πολλοὺς κόκκους σίτου, εἶναι ἡνωμένος, ὥστε νὰ μὴ φαίνωνται πουθενὰ οἱ κόκκοι, ἀλλὰ νὰ ὑπάρχουν μὲν ἐντὸς τοῦ ἄρτου, νὰ μένῃ δὲ ἡ διαφορά των ἀφανής, λόγῳ τῆς συναφείας, οὕτω διὰ τῆς θείας Κοινωνίας καὶ πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς τὸν Χριστὸν συναπτόμεθα. Καὶ γινόμεθα οὕτω μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος, τοῦ ὁποίου κεφαλὴ εἶναι ὁ Χριστός.

Εἰς τὴν τοιαύτην δὲ διὰ τῆς θείας Κοινωνίας ἕνωσιν δὲν χωρεῖ πλέον καμμία διάκρισις. Δὲν δύναται πλέον νὰ χωρισθῇ ὁ πλούσιος ἀπὸ τὸν πτωχόν, ὁ ἀξιωματοῦχος ἀπὸ τὸν ἰδιώτην, ὁ ἄνδρας ἀπὸ τὸ παιδάκι, ὁ ὑγιὴς ἀπὸ τὸν ἀσθενῆ. Ἐφ' ὅσον ὁ Χριστὸς καταδέχεται νὰ ἑνωθῇ μὲ ἕνα ἕκαστον ἀπὸ αὐτούς, ἄρα διακόπτει τὴν μετὰ τοῦ Χριστοῦ ἑνότητα ἐκεῖνος ὁ Χριστιανός, ποὺ δὲν δέχεται νὰ θεωρήσῃ τὸν ἑαυτόν του ἴσον καὶ νὰ ὀνομάσῃ ἀδελφόν του καὶ νὰ

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ Η "ΖΩΗ,,

ΣΥΝΤΑΚΤΑΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΠΑΠΑΚΩΣΤΑΣ
ΙΓΝΑΤΙΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ
ΠΑΝΑΓ. ΤΡΕΜΠΕΛΑΣ
ΔΗΜ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ..... ΔΡΑΧ. 20
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: ΣΕΛ. 4 ἢ ΔΟΛ. 1

Ἐπιστολαὶ καὶ συνδρομαὶ πρὸς κ. ΙΩΑΝ. Κ. ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΝ Ἱπποκράτους 189

Ἱδρυτής: Ἀρχιμ. ΕΥΣΕΒΙΟΣ ΜΑΤΘΟΠΟΥΛΟΣ († 1929)
Συντάκτης: Ἀρχιμ. ΔΙΟΝ. ΦΑΡΑΖΟΥΛΗΣ († 1920)

ἀγαπήσῃ ὡς μέλος τοῦ αὐτοῦ σώματος πάντα ἄλλον Χριστιανόν, ποὺ κοινωνεῖ ἐπίσης τὸν αὐτὸν Χριστόν: «Οὐ γὰρ ἐξ ἑτέρου μὲν σώματος σύ, ἐξ ἑτέρου δὲ ἐκεῖνος τρέφεται, ἀλλ' ἐκ τοῦ αὐτοῦ πάντες», προσθέτει ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος. Μόνον δὲ οὕτως οἱ ἄνθρωποι καλλιεργοῦν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην καὶ σχηματίζουν τὰς αὐτὰς πεποιθήσεις καὶ τὰ αὐτὰ ἐνδιαφέροντα. Διότι ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης μεταγγίζει εἰς τὴν ψυχήν των τὴν ἰδικήν Του ἀγάπην καὶ ἑνιαίαν ἀλήθειαν διὰ μέσου τοῦ Μυστικοῦ ὄντως Δείπνου.

* * *

Ἀλλ' ὁ φίλος ἀναγνώστης ἀμφιβάλλει ἴσως, ὅτι τοιαύτην σωτηρίαν ἐνέργειαν ἔχει ἡ θεία Κοινωνία. Καὶ θὰ κινήσῃ θλιβερῶς τὸ κεφάλι, διότι πολλοὺς μὲν βλέπει—ἰδιαιτέρως κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτάς—προσερχομένους εἰς τὴν θείαν Κοινωνίαν, ὀλίγους δὲ ἀληθῶς ἡνωμένους μὲ τὸν Χριστὸν καὶ μὲ τὸν πλησίον διὰ τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης.

Ἀληθές, δυστυχῶς, τὸ φαινόμενον αὐτό. Ἀλλὰ συμβαίνει ὄχι διότι ἡ θεία Κοινωνία ἔπαυσε νὰ εἶναι σύνδεσμος μετὰ τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ πλησίον. Ἀπαγε! Τὸ Μυστήριον ἔχει τὴν αὐτήν, καὶ σήμερον καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, ἐνέργειαν, ποὺ εἶχε καὶ κατὰ τὴν πρώτην ἑσπέραν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, ὅτε ἀπὸ τὰ χέρια αὐτοῦ τοῦ Χριστοῦ μετέλαβαν οἱ μαθηταί. Ἀλλ' ὅπως τότε ὁ ἀναξίως κοινωνήσας Ἰούδας ἔμεινε προδότης καὶ οὐδεμίαν εἰς τὸν ἀνάξιον τοῦτον ἔφερε μεταβολὴν ἡ θεία Κοινωνία, οὕτω καὶ ἐφεξῆς εἰς κάθε Χριστιανόν, ὁ ὁποῖος προσέρχεται εἰς τὸ Μυστήριον ἀναξίως, χωρὶς νὰ ἐπιστρέψῃ ψυχικῶς εἰς τὸν Χριστόν, χωρὶς νὰ μετανοήσῃ, χωρὶς νὰ ἐξομολογηθῇ, χωρὶς νὰ ἀποφασίσῃ νὰ ζῇ πλέον ὡς Χριστιανός, μένει τοῦτο ἀνενέργητον, μένει μακρὰν αὐτοῦ ὁ Χριστός. «Οὐ δύνασθε ποτήριον Κυρίου πίνειν καὶ ποτήριον δαιμονίων, οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων», παραγγέλλει ὁ Θεὸς διὰ τοῦ Παύλου. Εἰς τὰ ἔργα καὶ τὸν βίον, ποὺ ἀποτελοῦν πλήρη κοινωνίαν μετὰ τῶν δαιμονίων ζῇ ὁ ἀνάξιος κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους. Καὶ τώρα τολμᾷ νὰ κοινωνήσῃ καὶ μετὰ τοῦ Κυρίου. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ δεχθῇ ὁ Κύριος εἰς τοιαύτην κοινωνίαν ἕνα τοιοῦτον βέβηλον; «Ὅς ἂν ἐσθίῃ τὸν ἄρτον τοῦτον ἢ πίνῃ τὸ ποτήριον τοῦ Κυρίου ἀναξίως, ἔνοχος ἔσται τοῦ σώματος καὶ αἵματος τοῦ Κυρίου», παραγγέλλει διὰ τοῦ ἰδίου Ἀποστόλου. Περιφρονεῖ δηλαδὴ ὁ ἀνάξιος καὶ ὑβρίζει αὐτὸν τὸν Κύριον· καὶ καθὼς τότε οἱ σταυρωταὶ ἐκέντησαν τὴν πλευράν Του ὄχι διὰ νὰ κοινωνήσουν, ἀλλὰ διὰ νὰ χύσουν καὶ βεβηλώσουν τὸ αἷμά Του, οὕτω τώρα ὁ ἀναξίως προσερχόμενος εἰς τὸ Μυστήριον. Διὰ τὴν ἀδιαφορίαν δὲ καὶ τὴν ἀσέβειαν ταύτην «πολλοὶ ἀσθενεῖς καὶ ἄρρωστοι καὶ κοιμῶνται ἱκανοί», λέγει ὁ θεῖος Παῦλος.

Οἱ ἄξιοι λοιπὸν μαθηταί, οἱ ἄξιοι ὀπαδοί, οἱ ἄξιοι μύσται κοινωνοῦν τοῦ θείου καὶ Μυστικοῦ Δείπνου!

ΚΥΡΙΑΚΗ 8 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

(Κυρ. τοῦ Πάσχα, Πράξ. α' 1—8).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 349.

ΤΟ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

(Κυρ. τοῦ Πάσχα, Ἰωάν. α' 1—17).
Βλέπε Καινὴν Διαθήκην, ἔκδοσιν «Ζωῆς», σελ. 271.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

Δὲν θέλουν τὸ φῶς.

«Φῶς τῶν ἀνθρώπων» ὀνομάζει τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης εἰς τὴν σημερινὴν περικοπήν. Φῶς πνευματικόν, φῶς τῆς ἀληθείας, τὸ ὁποῖον «ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει». Διότι ὁ Μονογενὴς Λόγος τοῦ Θεοῦ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν διὰ νὰ διδάξῃ τὴν ἀλήθειαν, νὰ φωτίσῃ τοὺς μακρὰν τοῦ Θεοῦ πλανωμένους καὶ εἰς τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας εὑρισκομένους ἀνθρώπους καὶ νὰ ὁδηγήσῃ αὐτοὺς πρὸς τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, πρὸς τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας. Ἐν τούτοις, τὸ μεγαλύτερον μέρος τῶν ἀνθρώπων δὲν ἠθέλησαν ν' ἀκολουθήσουν τὸ φῶς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ἐπροτίμησαν τὸ σκότος καὶ ὄχι τὸ φῶς. Δὲν ἠθέλησαν ν' ἀφήσουν τὰ σκοτεινὰ καὶ πονηρὰ ἔργα τῆς ἁμαρτίας. «Τὸ φῶς ἐν τῇ σκοτίᾳ φαίνει, καὶ ἡ σκοτία αὐτὸ οὐ κατέλαβε», προσθέτει ὁ μαθητὴς καὶ ἀπόστολος τοῦ Κυρίου. Οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ φαρισαῖοι ἐκ τοῦ Ἰουδαϊκοῦ ἔθνους, ὄχι μόνον δὲν ἐδέχθησαν τὸν φωτοδότην Ἰησοῦν, ἀλλὰ καὶ Τὸν κατεδίωξαν καὶ Τὸν κατεδίκασαν εἰς θάνατον. Τὸ ἴδιον δὲ ἐπανελήφθη καὶ ἐκ μέρους τῶν ἐθνικῶν, ὅταν οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου μετέδωκαν εἰς τὰ ἔθνη τὸ φῶς τοῦ Εὐαγγελίου καὶ ἐκάλεσαν τοὺς εἰδωλολάτρας νὰ ἐγκαταλίπουν τὸν βίον τῆς πλάνης καὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ νὰ δεχθοῦν τὸ φῶς τῆς χριστιανικῆς ἀληθείας. Οἱ ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐδιώχθησαν, ἡ διδασκαλία των ἐχλευάσθη, τὸ φῶς περιεφρονήθη.

Ἀλλὰ μήπως καὶ μέχρι τῶν ἡμερῶν μας δὲν γίνεται τὸ ἴδιον; Τὸ φῶς τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ ὁποῖον τότε εἶδεν ὁ λαὸς «ὁ καθήμενος ἐν σκότει», αὐτὸ ἐξακολουθεῖ ἔκτοτε διὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ νὰ ρίπτῃ τὰς ζωογόνους ἀκτῖνάς του ἐν μέσῳ τῶν ἀνθρώπων. «Δεῦτε λάβετε φῶς», εἶνε ἡ φωνὴ τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴν ὁποίαν καλεῖ τοὺς ἀνθρώπους νὰ ἔλθουν πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ φῶς τοῦ Κυρίου. Δυστυχῶς ὅμως ὁ πολὺς κόσμος δὲν θέλει τὸ φῶς. Ἔχει ὑποδουλωθῆ εἰς τὴν ἁμαρτίαν. Ζῇ βίον διεφθαρμένον καὶ ἔκλυτον. Ἀρνεῖται ν' ἀφήσῃ τὰ ἄνομα συμφέροντα καὶ τὰς ἁμαρτωλάς του συνηθείας. Δι' αὐτὸ δὲ καὶ βασανίζεται ἡ ἀνθρωπότης κατὰ τρόπον τραγικόν. Πάσχει καὶ τυραννεῖται ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, διότι δὲν θέλει ν' ἀκολουθήσῃ τὸ φῶς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Δι' αὐτὸν τὸν λόγον, παρ' ὅλον ὅτι καυχώμεθα ὅτι ζῶμεν εἰς τὸν εἰκοστὸν αἰῶνα, παρ' ὅλας τὰς ἐφευρέσεις καὶ ἀνακαλύψεις καὶ προόδους, ὑποφέρει ἡ ἀνθρωπότης. Καὶ θὰ ἐξακολουθῇ νὰ ὑποφέρῃ, ἐφ' ὅσον δὲν δέχεται τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ, ἐφ' ὅσον θέλει νὰ μένῃ εἰς τὸ σκότος καὶ νὰ δουλεύῃ εἰς τὴν ἁμαρτίαν.

Ἡ ἐκλεκτὴ μερίς.

Δι' ἐκείνους ἐκ τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἐπίστευσαν εἰς τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, σημειώνει ὁ εὐαγγελιστὴς ὅτι αὐτοὶ ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ. «Ὅσοι δὲ ἔλαβον αὐτόν, ἔδωκεν αὐτοῖς ἐξουσίαν τέκνα Θεοῦ γενέσθαι». Ἐγὼ

ὁ ἄλλος κόσμος δὲν ἐδέχθη τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ καὶ ἔμειναν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, ἀπ' ἐναντίας ὅσοι ἐδέχθησαν τὸν Σωτῆρα καὶ ἐπίστευσαν εἰς Αὐτόν, ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ ἀγαπητά. Ἀπηλλάγησαν αὐτοὶ ἀπὸ τὴν ἐνοχὴν τῆς ἁμαρτίας καὶ τὴν αἰωνίαν καταδίκην. Διότι τὰς ἁμαρτίας των ἀνέλαβεν ὁ σαρκωθεὶς Λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος διὰ τῆς σταυρικῆς Του θυσίας ἐπλήρωσε τὸ χρέος τῆς ἁμαρτίας καὶ συνεφιλίωσε τοὺς πιστοὺς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Τοιουτοτρόπως διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ ἀνεγεννήθησαν. Ἔγιναν ἄνθρωποι νέοι κατὰ τὰ φρονήματα. Ἀφῆκαν τὸν πρότερον τῆς ἁμαρτίας βίον. Ἀπηρνήθησαν τὰς παλαιάς των συνηθείας. Ἀπὸ τέκνα δὲ ὀργῆς καὶ καταδίκης ποὺ ἦσαν ἄλλοτε, τώρα ἔγιναν τέκνα τοῦ Θεοῦ, τέκνα τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐλογίας Αὐτοῦ.

Εἰς αὐτὴν τὴν ἐκλεκτὴν καὶ ἀγαπητὴν μερίδα τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ ἠξιώθημεν ν' ἀνήκωμεν καὶ ἡμεῖς, φίλε ἀναγνῶστα. Καὶ ὀφείλομεν νὰ εὐγνωμονῶμεν πάντοτε τὸν Θεὸν καὶ ἀπὸ καρδίας νὰ δοξάζωμεν τὴν ἀγαθότητά Του, διότι δὲν μᾶς ἀφῆκεν εἰς τὸ σκότος τῆς ἁμαρτίας καὶ τῆς ἀπωλείας, ἀλλ' ἐκάλεσεν ἡμᾶς διὰ τοῦ Υἱοῦ Του νὰ γίνωμεν τέκνα Του ἀγαπητά. Μακαρία ἀληθῶς καὶ εὐλογημένη ἡ ὥρα ποὺ ἐπιστεύσαμεν εἰς τὸν Σωτῆρα Χριστὸν καὶ ἐλάβομεν γνῶσιν τῆς ἀληθείας.

Καὶ ὁ μὲν κόσμος ποὺ ἀγνοεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ ζῇ μακρὰν τοῦ Θεοῦ, ἀναμφιβόλως εἰρωνεύεται ἐκείνους ποὺ πιστεύουν καὶ τοὺς θεωρεῖ ἀνθρώπους μὲ περιωρισμένας ἀντιλήψεις. Ἀλλὰ τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς συμβαίνει. Ἐκεῖνοι ποὺ μένουν ἐν τῇ ἀπιστίᾳ καὶ ἀρνοῦνται ν' ἀκολουθήσουν τὸν Ἰησοῦν Χριστόν, αὐτοὶ ἀποδεικνύονται ἄνθρωποι χωρὶς νοῦν καὶ σύνεσιν. Διότι μένουν προσκολλημένοι εἰς τὴν ἀπάτην καὶ ματαιότητα τοῦ παρόντος κόσμου καὶ δὲν δέχονται τὴν σωτηρίαν ποὺ προσφέρει ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Τοιουτοτρόπως διαπράττουν τὴν μεγαλυτέραν ἀνοησίαν, διότι χάνουν τὸ πολυτιμότερον ἀπὸ ὅλα, δηλ. τὴν αἰώνιον σωτηρίαν. Ἡμεῖς ὅμως, ἐὰν μείνωμεν πιστοὶ εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀποθάνωμεν ἐν τῇ ὑπακοῇ πρὸς Αὐτόν, θὰ εἴμεθα εὐτυχεῖς καὶ μακάριοι. Διότι θ' ἀνήκωμεν εἰς τὴν παράταξιν τῶν ἀγαπητῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, εἰς τὰ ὁποῖα ὁ Πατὴρ ὁ οὐράνιος ἔχει ἑτοιμάσει τὴν αἰώνιον κληρονομίαν τῶν οὐρανῶν.

Ἡ δόξα τοῦ Σαρκωθέντος.

Μὲ ἰδιαιτέραν χαρὰν καὶ ἐξαιρετικὴν ἱκανοποίησιν σημειώνει ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης τὸ γεγονὸς ὅτι αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι ἀπόστολοι εἶδον αὐτοπροσώπως τὴν δόξαν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. «Ἐθεασάμεθα», λέγει, «τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενοῦς παρὰ πατρός».

Καὶ πράγματι, οἱ μαθηταὶ τοῦ Κυρίου κατ' ἐπανάληψιν παρέστησαν μάρτυρες τῆς μεγαλοπρεποῦς δόξης, μὲ τὴν ὁποίαν ὁ Ἐπουράνιος Πατὴρ ἐδόξασε τὸν ἐνανθρωπήσαντα Υἱόν Του. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ὁ Κύριος ἦλθεν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐγεννήθη ὑπὸ τὰς πλέον ταπεινὰς συνθήκας. Ἐπίσης, μέχρι τοῦ τριακοστοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας Του, παρέμεινεν εἰς τὴν Ναζαρὲτ ὡς πτωχὸς ἐργάτης καὶ βιοπαλαιστής. Ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ βάπτισμα, κατὰ τὰ τρία ἔτη τῆς δράσεώς Του, μετὰ πτωχῶν ἁλιέων συναναστρέφετο, οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ πρὸ παντὸς Τὸν ἐπλησίαζον καὶ μὲ πᾶσαν ἁπλότητα καὶ πτωχείαν περιήρχετο ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν. Ἐν τούτοις ἡ θεία Του δόξα εἰς πλείστας περιστάσεις ἐφανερώθη, καὶ οἱ ἀπόστολοι ποὺ ἦσαν μαζύ Του εἶδον τὴν δόξαν Αὐτοῦ. Διότι καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Κυρίου ἐμαρτύρει περὶ τῆς θεότητός Του καὶ ἔκαμνε τὰ πλήθη νὰ κρέμανται ἀπὸ τὰ χείλη Του καὶ ποικιλοτρόπως νὰ Τὸν δοξάζουν. Καὶ τὰ τόσα θαύματα, ποὺ ἔκαμναν καὶ τοὺς ἐχθρούς Του πολλάκις νὰ ἐκπλήττωνται, ἦσαν δόξα διὰ τὸν σαρκωθέντα Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅταν κατὰ τὴν Μεταμόρφωσιν τὸ πρόσωπόν Του ἔλαμψεν ὡς ὁ ἥλιος καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Πατρὸς διεκήρυξεν ὅτι «οὗτός ἐστιν ὁ υἱός μου ὁ ἀγαπητός», καὶ τότε ἡ δόξα τοῦ Κυρίου ἐφανερώθη.

Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐκ νεκρῶν Ἀνάστασις τοῦ Κυρίου, τὴν ὁποίαν σήμερον χαρμοσύνως πανηγυρίζομεν, τὴν θείαν δόξαν τοῦ Κυρίου μεγαλοφώνως διαλαλεῖ. Διότι ἐσταυρώθη μὲν καὶ ἀπέθανε καὶ ἐτάφη, ἀλλ' ἀνέστη ἐν δόξῃ. Ἀνέστη, νικητὴς τῆς ἁμαρτίας. Ἀνέστη, θριαμβευτὴς κατὰ τοῦ θανάτου. Ἀνέστη, καθαιρέτης τοῦ ᾅδου. Ἀνέστη, τροπαιοῦχος κατὰ τοῦ διαβόλου. Ἀνέστη, διότι εἶνε Κύριος τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, Θεὸς ἀληθινὸς καὶ Σωτὴρ τοῦ κόσμου.

Εὐγνώμονες καὶ ἡμεῖς πρὸς τὸν Σωτῆρα Κύριον, ἃς προσκυνήσωμεν τὴν ἔνδοξον Ἀνάστασίν Του καὶ ἃς ἀφοσιωθῶμεν περισσότερον πρὸς Αὐτόν. Ἡ Ἀνάστασίς Του ἤνοιξε τὸν δρόμον τῆς σωτηρίας. Ἐὰν Τὸν ἀκολουθήσωμεν, καὶ ἐὰν μείνωμεν πιστοὶ μέχρι τέλους εἰς Αὐτὸν καὶ τηρηταὶ τῶν ἐντολῶν Του, θὰ ζήσωμεν πλησίον Του καὶ θὰ ἀπολαύσωμεν τὴν δόξαν τῆς αἰωνίου Του βασιλείας.

Μεγάλου Βασιλείου

ΟΜΙΛΙΑ Ζ'
ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΞΑΗΜΕΡΟΝ

Δὲν θὰ παραλείψω νὰ ἀναφέρω τὴν δολιότητα καὶ πανουργίαν τοῦ πολύποδος [δηλ. τοῦ ὀκταποδιοῦ], ὁ ὁποῖος προσλαμβάνει τὸ χρῶμα τῆς πέτρας, εἰς τὴν ὁποίαν ἑκάστοτε προσκολλᾶται. Διὰ τὸν λόγον δὲ αὐτὸν οἱ πλεῖστοι ἀπὸ τοὺς ἰχθῦς, ἐνῷ κολυμβοῦν ἀπροφύλακτοι, αἰφνιδίως πίπτουν ἐπάνω εἰς τὸν πολύποδα, διότι νομίζουν ὅτι πλησιάζουν εἰς τὴν πέτραν, καὶ τοιουτοτρόπως γίνεται ἕτοιμος τροφὴ εἰς τὸν πανοῦργον. Τοιοῦτον ἔχουν χαρακτῆρα ὅσοι ἀκολουθοῦν πάντοτε τὸ μέρος τῆς δυναστείας, ποὺ ἔχει τὴν ἀρχήν, καὶ προσαρμόζονται πρὸς τὰς ἑκάστοτε ἀνάγκας· ὅσοι δὲν ἔχουν πάντοτε σταθερὰς διαθέσεις, ἀλλ εὐκόλως μεταβάλλονται, τιμοῦν μὲν τὴν σωφροσύνην, ὅταν εὑρίσκωνται μὲ σώφρονας, γίνονται δὲ ἀκόλαστοι μεταξὺ τῶν ἀκολάστων, καὶ ἀλλάζουν τὰς γνώμας των σύμφωνα μὲ τὴν ἀρέσκειαν ἑκάστου. Τούτους δὲν εἶναι εὔκολον νὰ τοὺς ἀποφύγωμεν, οὐδὲ νὰ προφυλαχθῶμεν ἀπὸ τὴν βλάβην των, διότι ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς φιλίας, κρύπτουν τὴν τεχνικῶς καὶ βαθέως κατεσκευασμένην πονηρίαν των. Τοὺς ἀνθρώπους ποὺ ἔχουν τοιοῦτον χαρακτῆρα ὁ Κύριος ὀνομάζει «λύκους ἁρπαγας», οἱ ὁποῖοι παρουσιάζονται «ἐν ἐνδύμασι προβάτων» (Ματθ. 7, 13). Ἀπόφευγε λοιπὸν τὴν πολύπλοκον καὶ ἀνειλικρινῆ συμπεριφοράν. Ἐπιδίωκε δὲ τὴν ἀλήθειαν, τὴν εἰλικρίνειαν, τὴν ἁπλότητα. Τὸ φεῖδι εἶναι πανοῦργον, διὰ τοῦτο καὶ κατεδικάσθη νὰ σύρεται ἐπὶ τῆς γῆς. Ὁ δίκαιος εἶναι εἰλικρινὴς καὶ ἄδολος, ὅπως ἦτο ὁ Ἰακώβ (Γενέσ. 25, 27). Διὰ τοῦτο λέγει ἡ Ἁγία Γραφή, ὁ Κύριος «κατοικίζει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ» (Ψαλ. 67, 7). Καὶ ἀλλαχοῦ. «Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη

καὶ εὐρύχωρος· ἐκεῖ ἑρπετά, ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός· ζῶα μικρὰ μετὰ μεγάλων» (Ψαλμ. 103, 25). Ἀλλ' ὅμως ὑπάρχει μεταξὺ αὐτῶν σοφὴ καὶ κανονικὴ τάξις. Διότι δὲν ἔχομεν ἀφορμὰς μόνον νὰ κατηγορῶμεν τοὺς ἰχθῦς, ἀλλὰ ὑπάρχουν καὶ μερικὰ ἄξια μιμήσεως.

Πῶς τὰ γένη τῶν ἰχθύων, ἀφοῦ διεμοίρασαν τὴν κατάλληλον διὰ τὴν ζωήν των τοποθεσίαν, δὲν ἐπεμβαίνουν τὸ ἕνα γένος εἰς τὸ ἄλλο, ἀλλὰ διαμένουν εἰς τὰ ἰδικά των ὅρια; Κανεὶς γεωμέτρης δὲν ἐμοίρασε τὰς κατοικίας των, οὔτε τὰς περιέκλεισε μὲ τεῖχη, οὔτε τὰς ἐχώρισε μὲ ὁρόσημα· καὶ ὅμως μόνοι των οἱ ἰχθῦς ἔχουν χωρήσει δι' ἕκαστον γένος τὸ χρήσιμον μέρος πρὸς διαμονήν. Διότι αὐτὸς μὲν ὁ κόλπος, ἐπὶ παραδείγματι, διατρέφει αὐτὰ τὰ γένη ἰχθύων, καὶ ἐκεῖνος ἄλλα· καὶ τὰ εἴδη τῶν ἰχθύων ποῦ πληθύνονται ἐδῶ, εἰς ἄλλα μέρη δὲν ὑπάρχουν. Κανένα βουνό, ὑψούμενον εἰς ἀποκρήμνους κορυφάς, δὲν τοὺς χωρίζει οὔτε κανεὶς ποταμὸς τοὺς ἀποκόπτει τὴν διάβασιν, ἀλλ' ὑπάρχει κάποιος νόμος τῆς φύσεως, ὁ ὁποῖος διαμοιράζει εἰς ἕκαστον γένος τὸ πρὸς διαμονὴν μέρος ἐξ ἴσου καὶ δικαίως κατὰ τὰς ἀνάγκας ἑκάστου.

Ἡμεῖς ὅμως δὲν εἴμεθα τοιοῦτοι. Πόθεν ἀποδεικνύεται τοῦτο; Διότι ἡμεῖς μεταθέτομεν «ὅρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες» ἡμῶν (Παροιμ. 22, 28). Περικόπτομεν τὸν τόπον τοῦ ἄλλου· προσθέτομεν εἰς τὴν μίαν οἰκίαν τὴν ἄλλην καὶ εἰς τὸν ἕνα ἀγρὸν ἕτερον, διὰ νὰ ἀφαιρέσωμεν κάτι ἀπὸ τὸν πλησίον. Τὰ κήτη εἰξεύρουν τὸν ὡρισμένον εἰς αὐτὰ παρὰ τῆς φύσεως τόπον τῆς διαμονῆς, καὶ δι' αὐτὸ κατέλαβον τὴν θάλασσαν, ποῦ εἶναι μακρὰν ἀπὸ τοὺς κατοικουμένους τόπους, καὶ ἔρημος ἀπὸ νήσους, πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς ὁποίας δὲν ὑπάρχει καμμία ἤπειρος. Διὰ τοῦτο δὲ εἶναι καὶ ἀδιάπλευστος, διότι οὔτε ἁπλῶς διὰ νὰ τὴν γνωρίσουν, οὔτε δι' ἄλλην ἀνάγκην πείθονται οἱ ναυτικοὶ νὰ ἀποπειραθοῦν νὰ τὴν διαβοῦν καὶ τὴν ἐξερευνήσουν. Ἐκείνην κατέλαβον τὰ κήτη, ποῦ ὁμοιάζουν κατὰ τὸ μέγεθος πρὸς τὰ μέγιστα ἐκ τῶν ὀρέων, ὅπως λέγουν ὅσοι τὰ εἶδαν· καὶ μένουν εἰς τὰ ὅριά των, χωρὶς νὰ βλάπτουν οὔτε τὰς νήσους οὔτε τὰς παραλίους πόλεις. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ἕκαστον γένος κατοικεῖ εἰς τὰ ὡρισμένα μέρη τῆς θαλάσσης, ὡς εἰς πόλεις ἢ κώμας τινὰς ἢ ἀρχαίας πατρίδας. (Ἀκολουθεῖ)

Ἀπὸ τοὺς χρόνους τῶν διωγμῶν.

ΕΥΝΙΚΗ

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Τὴν ἑπομένην ἡ Ἰουνία, συνοδευομένη ἀπὸ ἓξ δούλους, τὸν πατέρα της καὶ τὴν Εὐνίκην, ἐξετέλεσε τὸ σχέδιόν της νὰ ἐπισκεφθῇ τὸν Παρθενῶνα. Εἶχε δώσει διαταγὰς νὰ εἶνε ἀπὸ ἑνωρὶς ἕτοιμον τὸ φορεῖόν της.

Οἱ ἀπόκρημνοι βράχοι τῆς Ἀκροπόλεως ἀπετέλουν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν θαμβωτικὴν λευκότητα τοῦ λείου μαρμάρου τοῦ ναοῦ καὶ ἐξύψωναν τὴν λαμπρότητά του. Ἀλλά, ὅσον λαμπρὸν καὶ ἂν ἦτο τὸ ἐξωτερικόν, ἔχανε πᾶσάν του λαμπρότητα ἐμπρὸς εἰς τὴν θαυμασίαν ὑπεροχὴν ποὺ παρουσίαζε τὸ ἐσωτερικὸν μὲ τὰ ὡραῖα διαζώματα, τὰ ἀσύγκριτα ἀριστουργήματα καὶ τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Ἀθηνᾶς, τὸ ἀριστούργημα τῆς σμίλης τοῦ Φειδίου.

Μόλις αἱ δύο νέαι ἐπάτησαν εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ ναοῦ, ἕνα αἴσθημα φόβου τὰς κατέλαβεν. Ἔσκυψαν τὸ κεφάλι καὶ ἡ καρδία των ἐκτύπα. Διὰ μίαν στιγμὴν ἡ ἰσότης ἐβασίλευσε μεταξὺ τῶν δύο· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ Εὐνίκη ἐνεθυμήθη, ὅτι δὲν ἦτο ἐλευθέρα καὶ ὅτι ἡ μεγάλη των θεὰ Ἀθηνᾶ δὲν θὰ ἐταπεινώνετο μέχρι τοῦ σημείου νὰ δεχθῇ τὴν προσκύνησιν καὶ τὴν εὐλαβῆ προσφορὰν μιᾶς δούλης.

Ὑπῆρχε μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς θεᾶς ἄβυσσος, ποὺ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ὑπερπηδηθῇ. Ἐγονάτισε κοντὰ εἰς τὴν Ἰουνίαν, ἔκαυσε θυμίαμα ὅπως ἐκείνη, ἀλλὰ μὲ τὴν πεποίθησιν, ὅτι ὅλα ἦσαν εἰς μάτην. Ἦτο ἡ δούλη, καὶ ἡ ἀσύγκριτος λαμπρότης ὅλων τῶν πραγμάτων ποὺ τὴν περιεστοίχιζαν δὲν ἦταν καμωμένη δι' αὐτήν.

Ἀντὶ λοιπὸν νὰ εὐχαριστηθῇ ἀπὸ τὴν ἐπίσκεψίν της εἰς τὸν ναόν, ἠσθάνθη ὅτι ἐταπεινώθη ὅσον οὐδέποτε. Ἐπεθύμησε σφοδρῶς νὰ μάθῃ κάτι διὰ τὴν θρησκείαν ἐκείνην τῶν δούλων, περὶ τῆς ὁποίας τῆς εἶχεν ὁμιλήσει ὁ γέρων εἰς τὴν πλατεῖαν. Εἰς μάτην ἐζήτησε νὰ ἴδῃ, μεταξὺ τῶν ἀγαλμάτων, τὸ τῆς νέας θεότητος. Ἀλλ' ἐπρόσεξε νὰ μὴ εἴπῃ τίποτε περὶ τῆς διαψεύσεως τῆς ἐλπίδος της εἰς τὴν νεαράν της κυρίαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἄλλωστε δὲν εἶχε κάμει λόγον διὰ τὴν συνάντησίν της μὲ τὸν ἄγνωστον. Ἐπεθύμει νὰ εὕρῃ εὐκαιρίαν νὰ τὸν ἐπανίδῃ καὶ νὰ τὸν ἀκούσῃ νὰ ὁμιλῇ διὰ τὸν Κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, ποὺ εἶχεν ἔλθει εἰς τὴν γῆν, ὅπως γίνῃ Θεὸς τῶν πτωχῶν καὶ τῶν δούλων.

Αἱ Ρωμαῖαι γυναῖκες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐχρησιμοποιοῦν πολὺ τὰ καλλυντικὰ καὶ τὰ ἀρώματα. Ὁ καιρὸς τῆς Εὐνίκης ἐξωδεύετο ὅλος εἰς τὸ νὰ βοηθῇ τὴν κυρίαν της νὰ κατασκευάζῃ τοιαῦτα. Πολλαὶ ἑβδομάδες ἐπέρασαν χωρὶς νὰ ὑπάγῃ καθόλου εἰς τὴν ἀγοράν. Ἀλλ' ἡ Ἰουνία εἶχεν ἀνάγκην κάποιου πράγματος, τοῦ ὁποίου τὴν ἀγορὰν ἠμποροῦσε νὰ ἐμπιστευθῇ μόνον εἰς τὴν Εὐνίκην· ἡ πολυπόθητος ἡμέρα ἔφθασεν ἐπὶ τέλους.

(Ἀκολουθεῖ)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ "ΖΩΗΣ,,

Βιβλία ἀπολογητικὰ καὶ ἐπιστημονικὰ τοῦ κ. Π. Τρεμπέλα:		Τιμὴ Δρχ.	Ταχ. Ἔσωτ.
1) Ἰησοῦς ὁ ἀπὸ Ναζαρέτ. Ἀνατρέπει ἀποδεικτικῶς τὰς κατὰ τῆς θεότητος τοῦ Κυρίου ἀντιρρήσεις καὶ βοηθεῖ σπουδαίως τοὺς ἀμφιβάλλοντας ἵνα μορφώσουν χριστιανικὰς πεποιθήσεις.	ἄδετον	35	10
	πανόδετον	55	13
	δερμάτινον	75	15
2) Ἀπολογητικαὶ μελέται: Ἡ πίστις—Ὁ ὑλισμός. Ἀναιρεῖ τὰς κατὰ τῆς χριστιανικῆς πίστεως ἀντιρρήσεις τῶν ὀρθολογιστῶν καὶ ἀποδεικνύει ἐπιστημονικῶς τὴν σαθρότητα τῶν ὑλιστικῶν θεωριῶν	ἄδετον	13	10
	πανόδετον	30	13
3) Μυστηριακαὶ Θρησκεῖαι καὶ Χριστιανισμός. Ἐν αὐταῖς ἐξετάζεται ἡ καταγωγή, ὁ χαρακτὴρ καὶ ἡ διδασκαλία τῶν ἀρχαίων μυστηριακῶν θρησκειῶν, ἰδιαιτέρως δὲ τοῦ Ὀρφισμοῦ καὶ τῶν Ἑρμαϊκῶν, διὰ νὰ καταδειχθῇ ὅτι ταῦτα οὐδεμίαν ἐπίδρασιν ἔσχον ἐπὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.	ἄδετον	40	12
	πανόδετον	60	15
4) Μασσωνισμός—Θεοσοφία. Ἐπὶ τῇ βάσει ἐπισήμων κειμένων ἐξετάζεται ἡ ἱστορία δύο μυστικῶν ὀργανώσεων, τοῦ Μασσωνισμοῦ καὶ τῆς Θεοσοφίας, ἤτοι ἡ ἱστορία των, αἱ ἀρχαὶ καὶ διδασκαλίαι των, ἡ σχέσις των πρὸς τὸν Χριστιανισμόν.	ἄδετος	50	12
	πανόδετος	70	16
	δερμάτινος	90	16

Διὰ βιβλία ἐκκλησιαστικά, θρησκευτικά, θεολογικά, μουσικὰ καὶ ἐκδόσεις Συλλόγου ὠφελίμων βιβλίων ἀποταθῆτε εἰς Βιβλιοπωλεῖον ἡ «Ζωή», Ἱπποκράτους 3, Ἀθήνας, ζητοῦντες τιμοκατάλογον ἀποστελλόμενον δωρεάν.

ΕΠΙ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

«Ὑπογραμμός».

Ἡ παροῦσα ἑβδομάς, ἡ Μεγάλη Ἑβδομάς, ἡ ἐπαναφέρουσα ζωηρῶς εἰς τὴν μνήμην παντὸς πραγματικοῦ Χριστιανοῦ τὴν ἀγωνίαν καὶ τὰ παθήματα τοῦ Κυρίου, ἀποτελεῖ δι' αὐτὸν ἀναμφιβόλως ἐτήσιον σταθμὸν πνευματικῆς ἀναψυχῆς. Διὰ μὲν τοὺς πάσχοντας καὶ θλιβομένους ὁ Ἀρχηγὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν, ὁ διὰ μέσου τοιούτων παθημάτων φθάσας εἰς τὸν μέγαν σκοπόν Του, διανοίγει διὰ τῶν Παθῶν Του ἀνεξάντλητον θησαυρὸν ὑπομονῆς καὶ καρτερίας, ἵνα ἀντλήσουν καὶ ἐκεῖνοι τοιαύτην δύναμιν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπὶ γῆς προορισμοῦ των. Διὰ πάντα δὲ ἄλλον πιστὸν τὰς ἄλλας ἀρετάς, τὰς ὁποίας εἰς ὕψιστον βαθμὸν κατὰ τὰ Πάθη Του ἔδειξε· τὴν ταπείνωσιν μέχρι σταυρικοῦ θανάτου, τὴν πλήρη ὑπακοὴν εἰς τὸ θέλημα τοῦ οὐρανίου Πατρός, τὴν ἀνεξικακίαν, τὴν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἀγάπην, ὡς ἀρετὰς ὑποδειγματικάς, ὡς «ὑπογραμμόν, ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἴχνεσιν Αὐτοῦ», ὅπως ἐπιγραμματικῶς ὑποδεικνύει ὁ ἀπόστολος Πέτρος.

Μὲ τὴν ἄσκησιν τῶν ἀρετῶν αὐτῶν ὁ μὲν Κύριος ἔφθασε διὰ τοῦ θλιβεροῦ σταυροῦ εἰς τὴν ἔνδοξον καὶ πανευφρόσυνον ἀνάστασιν· οἱ δὲ πιστοί, ἐφ' ὅσον θὰ ἀκολουθήσουν τὸν Χριστὸν εἰς τὸν δρόμον τῶν ἀρετῶν τούτων, συμμετέχουν ἀσφαλῶς καὶ εἰς τὴν ἀνάστασίν Του· ὄχι μόνον εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς ἀναστάσεώς Του, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πνευματικὴν ἐδῶ ἐπὶ γῆς ἀνάστασιν, εἰς τὴν «καινότητα ζωῆς»—ὅπως τὴν ὀνομάζει ὁ θεῖος Παῦλος—καθὼς ἐπίσης εἰς τὴν ἐκ νεκρῶν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἐν οὐρανοῖς ἀποκατάστασιν.

Διὰ τὸ μέλλον τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἀλλὰ τὰ Πάθη τοῦ Χριστοῦ, διδάσκοντα ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν εἰς τοὺς πάσχοντας καὶ στερουμένους, καλοῦν ἐξ ἴσου τοὺς διερχομένους τὰς ἡμέρας των μὲ ἄνεσιν καὶ ἀφθονίαν ὑλικῶν ἀγαθῶν νὰ μιμηθοῦν τὸν Χριστὸν εἰς τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην. Ἕνεκα τῆς ἀγάπης ταύτης Ἐκεῖνος κατέβη μέχρις ἡμῶν τῶν ἀνθρώπων, «ἐπτώχευσεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἡμεῖς τῇ Ἐκείνου πτωχείᾳ πλουτίσωμεν», ἐθυσίασεν ὑπὲρ ἡμῶν τὴν ζωήν Του. Καὶ διὰ τοῦτο δὲν εἰμπορεῖ νὰ νοηθῇ ὀπαδὸς τοῦ Χριστοῦ, δὲν εἶναι Χριστιανός, πᾶς ὅστις ἀνέχεται νὰ βλέπῃ τὸν πλησίον του πτωχὸν Χριστιανὸν νὰ διέρχεται ὄχι μόνον Μεγάλην Ἑβδομάδα νηστείας, ἀλλὰ καὶ Πάσχα πεινασμένον! Δὲν συμβιβάζεται μὲ τὸ παράδειγμα τοῦ Κυρίου νὰ παρουσιάζουν οἱ Χριστιανοὶ τὸ ἀντιχριστιανικὸν φαινόμενον τοῦ: «ὃς μὲν πεινᾷ, ὃς δὲ μεθύει»!

Ἀπὸ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐξαρτᾶται τὸ μέλλον αὐτοῦ τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ. Αἱ κοινωνικαὶ συνθῆκαι τῶν σημερινῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς, ποὺ λέγονται χριστιανικά, εἶναι κάθε ἄλλο παρὰ χριστιανικαί. Καὶ φυσικὰ δὲν εἰμπορεῖ ἕνας τοιοῦτος πολιτισμὸς νὰ ἐξακολουθῇ πάντοτε νὰ βεβηλώνῃ τὸ ὄνομα «χριστιανικός», ἐνῷ εἶναι ἀντιχριστιανικός· δὲν εἰμπορεῖ νὰ συνεχίζεται ἐπὶ μακρόν. Ἢ θὰ γίνῃ πράγματι χριστιανικός, ἢ θὰ ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς καταστροφῆς καὶ τοὺς προηγηθέντας αὐτοῦ εἰδωλολατρικοὺς πολιτισμούς.

Ἡ γνώμη τῶν ἐκπροσώπων τοῦ λαοῦ περὶ τοῦ νέου Ἀστ. Κώδικος.

Τὸ περὶ γάμου κεφάλαιον τοῦ ὑπὸ ψήφισιν νέου Ἀστικοῦ Κώδικος δίδει ἀφορμὴν νὰ ἐκδηλωθῇ ὄχι μόνον τῆς διοικούσης Ἐκκλησίας ἡ γνώμη ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου δι' αὐτὴν ζητήματος, ἀλλὰ καὶ τοῦ λαοῦ, εἰς τὸν ὁποῖον ὁ Κώδιξ ἀφορᾷ. Καὶ εἶναι εὐτύχημα, ὅτι ἐκπρόσωποι σπουδαιοτάτων τάξεων τῆς κοινωνίας παρουσιάζονται πλήρως μὲν σύμφωνοι πρὸς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἀντίθετοι δὲ πρὸς τὰς καινοτομίας τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Κώδικος.

Οὕτως ὁ μὲν πρόεδρος τοῦ Ἐπαγγελματικοῦ καὶ Βιοτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Ἀθηνῶν καὶ Γερουσιαστής, ἐδήλωσε τὰ ἑξῆς:

«Θὰ ἦτο ἀντίθετος πρὸς τὸ περιεχόμενον καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς τάξεώς μας, ἡ ὑποστήριξις τῶν περὶ γάμου διατάξεων τοῦ οἰκογενειακοῦ δικαίου, αἱ ὁποῖαι, ἂν δὲν διαλύουν, καταφέρουν πάντως ἰσχυρότατον κτύπημα ἐναντίον τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας, καὶ ἂν δὲν κλονίζουν, προσβάλλουν ὅμως ἀσφαλῶς τὴν θρησκείαν μας. Νομίζω ἀκόμη, ὅτι ἡ ἀπόλυτος πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν ἐξυπηρετεῖται ἀπὸ τὴν εἰσαγωγὴν τοιούτων καινοτομιῶν. Ἀντιθέτως, διατρέχει τὸν κίνδυνον νὰ χάσῃ τὴν ἐμπιστοσύνην της πρὸς τὰς οἰκογενειακὰς καὶ θρησκευτικὰς ἀρχάς, ἐπὶ τῶν ὁποίων εἶναι προσηλωμένη».

Τὰ αἰσθήματα τῆς πλειοψηφίας.

Ὁ δὲ πρόεδρος τοῦ Ἐμπορικοῦ Συλλόγου Ἀθηνῶν, ἐκπροσωπῶν τάξιν ἐπίσης πολυπληθῆ καὶ σοβαράν, ἐδήλωσε τὰ ἀκόλουθα:

«Ὅσοι ἐζήσαμεν εἰς μίαν ἐποχήν, τὴν ὁποίαν δὲν ἔχει ἀκόμη συνταράξει ὁ μεταπολεμικὸς σάλος, δοκιμάζομεν μίαν ἰδιαιτέραν εὐχαρίστησιν, μίαν ἀπέραντον ἱκανοποίησιν ἐνώπιον περιβάλλοντος προσηλωμένου εἰς τὰ παλαιὰ ἔθιμα καὶ τὰς ἐθνικάς μας παραδόσεις. Χωρὶς νὰ εἴμεθα θρησκόληπτοι, ἔχομεν τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἑλλάδα μας, ἂν διετήρησε τὴν ἱστορίαν της καὶ τὴν αἴγλην της, ἂν ἡδυνήθη νὰ παλαίσῃ ἐναντίον δυσχερειῶν καὶ καταστάσεων, τὸ ὀφείλει εἰς τὸ ἀνεπτυγμένον θρησκευτικὸν αἴσθημα τοῦ λαοῦ καὶ εἰς τὴν στερεότητα τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας. Εἶναι λοιπὸν προφανὲς ὅτι αἱ διατάξεις αὗται, αἱ περιορίζουσαι τὰ κωλύματα τοῦ γάμου καὶ αἱ καταργοῦσαι τὸν θρησκευτικὸν γάμον, δὲν ἐστηρίχθησαν εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τὰ αἰσθήματα τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ εἰς τὴν νοσηρὰν ψυχολογίαν μιᾶς μειονότητος, ἥτις ἔχει παρεξηγήσει τὴν ἀληθῆ ἔννοιαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ».

Διὰ νὰ καταδειχθῇ δὲ ἀκόμη σαφέστερον πόσον ὑγιέστερον σκέπτονται αἱ ἐργαζόμεναι τάξεις ἀπὸ τοὺς κήρυκας τῶν ἰδεῶν, ποὺ ἀνατρέπουν τὴν οἰκογένειαν, προσθέτομεν καὶ τοῦτο τὸ ἄξιον προσοχῆς. Ὅτι εἰς συζήτησιν γενομένην πρό τινος χρόνου ἐν τῇ Γερουσίᾳ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῆς τεκνογονίας, ὁ γερουσιαστὴς ἀντιπρόσωπος τῶν ἐπαγγελματιῶν, καίτοι νέος τὴν ἡλικίαν, ἀντέκρουσε σταθερῶς τὰς θλιβερὰς ἰδέας συναδέλφου του γερουσιαστοῦ, προχωρήσαντος πλέον πρὸς τὸ γῆρας, περὶ ἐλαττώσεως τῶν γεννήσεων: «Ἂν ὁ συνάδελφος ἦτο νεώτερος, εἶπε, δὲν θὰ εἶχεν αὐτὰς ἀντιλήψεις. Ἡμεῖς ὅμως οἱ νεώτεροι ἔχομεν σκοπὸν νὰ κάμωμεν παιδιά, καὶ συγχαίρω ἰδιαιτέρως τὸν κ. ὑπουργόν, διότι λαμβάνει προστατευτικὰ μέτρα ὑπὲρ τῶν πολυτέκνων».

Τὸ κατάντημα τῆς ἀδικίας.

Εἶναι τόσον βέβαιον δίδαγμα τῆς πείρας, ὅτι πᾶσα ἀδικία, κλοπή, κατάχρησις, ἁρπαγὴ θὰ καταλήξῃ εἰς ζημίαν καὶ θὰ παρασύρῃ μαζῇ της καὶ ὅσα ὑπῆρχον δίκαια, ὥστε ὁ λαὸς ἔχει διατυπώσει τὸ γνωμικόν: «τὰ κακῶς συναγμένα σὲ κακαῖς ἀποθήκαις»· ἢ τὸ ἐκφραστικώτερον: «ἀνεμομαζώματα, διαβολοσκορπίσματα». Ἀλλὰ τὸ κατάντημα τῶν μικροτέρων ἀδικιῶν συνήθως δὲν εἶναι ταχὺ καὶ φανερόν. Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ ἴδιον καὶ μὲ τὰς μεγάλας καὶ διαβοήτους ἀδικίας. Ἐκεῖ τὸ κατάντημα εἶναι ἐκδηλότατον καὶ τὰ ἀποτελέσματά των διδακτικώτατα.

Ἰδοὺ ὁ Σταβίνσκυ. Μία μόλις δεκαετία ἦτο τὸ στάδιον τῶν μεγάλων ἀδικιῶν του, τὸ στάδιον τῆς λωποδυτικῆς βασιλείας του. Ἔπειτα τὰ μὲν κακῶς ὑπ' αὐτοῦ συναχθέντα ἔγιναν πράγματι «διαβολοσκορπίσματα», αὐτὸς δὲ ἠκολούθησε τὸν δρόμον τοῦ κλέπτου Ἰούδα. Ἀλλὰ τὸ ἐπίσης διδακτικὸν εἶναι, ὅτι ὁ ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον οἱ ὁπωσδήποτε συνένοχοί του δοκιμάζουν τὴν αὐστηρότητα τῶν νόμων τῆς αἰωνίας δικαιοσύνης, ἡ ὁποία πρὸς στιγμὴν φαίνεται ὅτι κοιμᾶται, διὰ νὰ ἐξυπνήσῃ ἔπειτα ἀμείλικτος. Μετρήσατε μερικὰ τοιαῦτα γεγονότα: Ὁ εἰσαγγελεὺς Ὑρλώ, ἀπολυθείς, διότι εἶχεν ὑπόστηριχθῆ οἰκονομικῶς ὑπὸ τοῦ Σταβίνσκυ, ἀπεπειράθη ν' αὐτοκτονήσῃ καὶ παρεμποδισθεὶς παρεφρόνησεν. Ὁ δικηγόρος Οὐμπὲρ ἐρρίφθη εἰς τὸν Σηκουάναν διὰ ν' αὐτοκτονήσῃ, καὶ διασωθεὶς παρεφρόνησεν. Ὁ συνάδελφός του Ντυτελὲ ντὲ Λαμότ, ἐπίσης συνένοχος, παρεφρόνησε καὶ ἐνεκλείσθη εἰς τὸ φρενοκομεῖον. Ἡ δις Ταφίς, ἐπίσης ἀναμεμιγμένη, ἀπεπειράθη αὐτοκτονίαν. Δεκάδες δὲ ἄλλων πολιτικῶν, βουλευτῶν, δικαστικῶν, ἀστυνομικῶν διέρχονται πολὺ κακὰς ἡμέρας μὲ τὸ ἀνηλεὲς «κορδιοχτύπι» τῆς ἀποκαλύψεως, τῆς καταισχύνης, τοῦ ἠθικοῦ θανάτου.

Ἔτσι λοιπὸν ἀμείβει ἡ ἀδικία!

ΘΕΙΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

Τὴν Μεγάλην Παρασκευὴν κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Ὡρῶν θὰ ὁμιλήσωσιν οἱ κάτωθι θεολόγοι εἰς τοὺς ἱ. ναούς.

Μητροπόλεως ὁ ἀρχιμ. Σεραφεὶμ Παπακώστας.

Χρυσοσπηλαιωτίσσης ὁ ἀρχιμ. Ἰγνάτιος Κολιόπουλος.

Ἁγ. Κωνσταντίνου (Ὁμονοίας) ὁ κ. Π. Τρεμπέλας.

Εὐαγγελιστρίας (Πειραιῶς) ὁ ἱεροδ. Κωνσταντ. Πλατῆς· *Ἁγ. Ζώνης* ὁ κ. Κ. Λαμπρόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Κυψέλης) ὁ κ. Ἀχ. Παπαθανασόπουλος· *Ἁγ. Γεωργίου* (Ν. Κοκκινιᾶς) ὁ κ. Δημ. Παπακωνσταντίνου. *Ταξιαρχῶν* (Πύλης Ἀγορᾶς) ὁ κ. Ν. Βερδελῆς.

Ἐπίσης ὁμιλοῦν οἱ παρεπιδημοῦντες κ. κ. Χ. Δέδες ἐν *Χανίοις*· ἱεροδ. Λεωνίδας Παρασκευόπουλος ἐν *Χίῳ*· Ἀθ. Φραγκόπουλος ἐν *Ἰωαννίνοις*· Γ. Γεωργαντόπουλος ἐν τῇ περιφερείᾳ *Λαρίσης*· Περικλῆς Φωτόπουλος ἐν *Αἰτωλικῷ* καὶ ὁ περιοδεύων κ. Λάζ. Χατζηθέμελις ἐν *Δωδεκανήσῳ*.

Τύποις «ΖΩΗΣ» — Ἱπποκράτους 189, Ἀθῆναι